

DIRECCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Cadena de Cort, núm. 11.—PALMA.

SUMARI—*Despedida amorosa del Bon Jesús*, per Mossen Joan.—Sants y festes.—Noticies històriques.—*A n' en J. A. F.* per Mossen Segismón.—*Al Patrociní de Sant Joseph*, per Joan Aguiló, Pvre.—*Al Sr. Batle de Palma*, p' el Director.—*Llentieta novel·la* p' es Cosi 'n Tem.—*Primavera*, per Lluís de T.—*“El Buen Obrero”*, por Veramita.—*Cronicó*, p' es Cronista.—Enhorabones.—Correspondencia.—Entreteniments.—Anuncis.

DESPEDIDA AMOROSA DEL BON JESÚS

á sos Deixebles ans de pujar al Cel

acostava l' hora de separarse el Fill de Deu de sos Apòstols, y haventlos fet present els perills y tentacions en que s' havían de veurer, los aconsola ab aquestes paraules: *“No s'entristesca vostre cor. Creys en Deu y creys també en mi. En la casa de mon Pare hi ha moltes habitacions. Si així no fos, jo vos ho haguera advertit: me 'n vaig á aparellarvos el lloch.... També sabeu ahont vaig, y sabeu el camí.....”*

Se serveix de tres rahons per consolarlos: primera, de sa confiança que devían tenir ab Ell; segona, de la consideració de la felicitat eterna; y tercera, del coneixement que tenían del camí qu' es precís fer per alcançarla.

D' aquí porem deduir noltros els motius que nos darán consol en los treballs de qu' está masella la vida present.

La fe y confiança en Deu: ja may deu allunyar-se de nostres cors: les miseries, les tentacions y els perills sovintetgen, es cert; però l' aussili y la gracia que Deu mos dona, ¿no sobrepujan á tots aquests mals? ¿No basta que estiguem baix la protecció de Deu per conservar-nos immobles en la virtut en mitx de les miseries d' aquesta vida, porque no mos puguen conmourer les tentacions y per assegurar-nos

cuante tot perill? Be ho sabía el Profeta quant deya: *“El Senyor es la meva iluminació y la meva salut: ¿á qui temeré? El Senyor es el protector de ma vida: ¿de qui tendré por?”*

Tot se suporta ab la confiança en Deu; confiança que mos fa triunfar del mon: *aquesta es la victoria que va vencer al mon, nostra fe.* Tot ho porèm quant estam sostenguts y animats per la fe; y si voleu sabre fins ahont arriba aquest poder, direm que fins á fermos capassos de fer tot lo que Jesucrist va obrar y encare coses més grans qu' Ell; Jesucrist mateix mos ho diu en el Sant Evangeli, y es ben sabut qu' els Apòstols feren més miracles y conversions que nostro Senyor: y es que la confiança en Deu anima la oració, y l' oració animada per la confiança, tot ho alcanza de Deu. *Tot lo que demanareu al Pare en lo meu nom, tot vos ho donará.*

Si d' aquesta confiança en Deu passam á la consideració de la gloria, tendrèm un altre motiu poderosíssim de consol; el Cel es la casa de Deu, y aquesta casa es tan gran que conté moltíssimes habitacions, ahont tots hi tenim cabuda; y porque els dèbils poríen desconfiar de si mateixos, les diferents habitacions son per los diferents graus de mèrit. Jesucrist, l' amo d' aquesta casa, per allunyar tot dupte de que no mos volgués rebre en ella, mos assegura que se 'n va anar allá per aparellarnos el lloch, y que vendrá á durmosné ab ell á fi de que estiguem allá ahont Ell está.

S' afligisca cualsevol vulga després d' això, se quexi de que es pobre y está malalt, y de qu' es necessari violentarse continuament: noltros tenim una casa aparellada per tota una eternitat per descansar en el Cel: hi ha diferents habitacions dispostes en aquesta casa segons els mèrits de cadascú. Jesucrist mos espera, y ha de venir á cercarnos porque visquem ab Ell eternament. Si això no basta per conso-

larnos en los treballs y tribulacions d' aquesta vida, ¿quin altre pensament podrà consolar-nos? No ni ha molts entre noltros que porien dir com Sant Tomás: "Deys qu' el Fill de Deu va anar á aparellarnos un lloch, mes noltros no sabem ahont se 'n va anar, ni per ahont es necessari pendre per seguirlo?," ¿No sentim al Fill de Deu, que mos respòn com á n' aquell Apòstol, que Ell es el camí, la veritat y la vida, y que ningú va á son Pare si no es per Ell? S' en va anar, donchs, á son Pare: al Cel va anar per aparellarnos lloch; per Ell devem anar allá.

Confessem idò, que sabem ahont va anar y ahont mos espera: son molts els cristians, però molt poch els qui pensen que Jesucrist se 'n pujá al Cel per preparar á cadascú un trono, com si no pertenesquessen á n' aquesta santa religió: tothom coneix el camí que ha de seguir, y això mos deuría consolar á tots en los treballs; Jesucrist es el camí per ahont es forçós adelantar; camí, no tirany escabrós de la montanya, sinó que du dret y segurament á la vida; seguirem aquest camí creguent totes les veritats que l' Iglesia mos ensenya obehint tots els manaments de Deu é imitant les virtuts de Jesucrist. Quin consol millor quant sufrim que dir: "Vaig per el camí del Cel, per el camí estret per ahont passaren tots els Sants, y que condueix dret á la gloria!"

MOSSEN JOAN

SANTS Y FESTES

DE LA PRESENT SETMANA

Día 29.—Dilluns.—S. Pere mr.

Día 30.—Dimars.—Sta. Catalina de Sena vge.

MAIG

Día 1.—Dimecres.—Sts. Felip y Jaume aplos.

Día 2.—Dijous.—S. Atanasi bisbe y dr.

Día 3.—Divenres.—L' invenció de la Sta. Creu.

Día 4.—Dissapte.—Sta. Mónica vda.

Día 5.—Diumenge ✠.—S. Pio V. papa y conf.

NOTICIES HISTÓRIQUES

Any 1813. Día 2 de Maig, á Luca, ciutat important d' Italia, entregá l' anima en mans de son Creador, don Toni Despuig, qui per sos privilegiats talents y carácter bondadós, fonch traslladat de sa mitra d' Oriola á s' arcabisbat de Valencia y després al de Sevilla, des d' hont passá per real orde á Roma, per ajudar al Sant Pare Pío VI, el cual l' elegí per company de son desterro y no lo dexá fins y tant que postrat en el llit de la mort, li tancá els ulls, rebent per recompensa el nomenament de Patriarca d' Antioquia; y més tart, p' els serveys, que seguí prestant al papat, Pío VII l' hi doná el capell de cardenal de S. Calixto.

A n' en J. A. F.

EN LA DIADA DE SA PRIMERA COMUNIÓ (1)

MON cor que t' estima, bon cosinet, no s' aconhorta ab la recordança mesquina que t' ofereix avuy, lo dia gran y alegre qu' ha fet el Senyor; voldria darte molt, molt... si poria a si mateix! com ha fet ton estimat Jesús; voldria ajudar a qu' en ton enteniment hi quedás sempre impresa la recordança placent del goig més pur; voldria que res te faltás avuy, que res anyorasses... ni l' abraçada enternidora y l' enhorabona coral de ton Padri (q. s. a. c.), lo meu Pare tan anyorat, ni la besada dolga de la qui tant t' aymava, ma bona Mare (q. D. t.) ¡com n' haurían tastat ab pler del ratjoli de mel que Deu t' envía!

Per axò, si Deu me 'n hagués fet mercè del do de poesia, com haguera entonat per tu un càntich entusiaste, o al manco alegrívola cançó de festa si tengués manyes be prou te diria tot lo que sent ab paraules fines y exquisides, gotes de balgam regalades del cor. Vet aquí, donchs, cosinet volgut, que per aconhortarme, per darte cualca coseta del meu, perque no sian tot paraules lleugeres, que com a fullaraca seca se 'n porta 'l vent, te vull dar per escrit, axís com puga, l' enhorabona ab tot l' afecte y entusiasme de la meva ànima, en nom de mos Pares qui ja deuen gogar de Deu y desde la gloria sonriguent te miran, en nom de les tristes orfanetes, tes cosines, qui s' alegran ab tu y tenen enveja de ta ditxa gran y cumplida, de la ditxa qu' ab anyoranga sols recordan: te vull dar un concell, llevoreta humil, que sembrada dins tan bon terré, escalfada per la gracia qu' umpl ton esperit y regada ab la sanch de lo Anyell immaculat dará fruyt saborós de vida eterna.

Quant tENCH la bona sort de veure una primera comunió m' apar esser a lo Cenacle la nit augusta y misteriosa de la Cena. Me pareix veure en lo altar la taula parada, dins l' hostia a Jesús, foll d' amor, qui per fer a sos dexebles un llegat tan gran com la seva estimació los dona.... ja sí mateix! qu' ab manco no s' aconhorta; aquells infants tendres y fervorosos son per mí talment com els Apòstols, qui fa poch el conexen y, sense comprendre de tot el do de Deu, ab sant reculliment, tremolosos, admirats de maravella tan gran reben el primer pich dins son cor el mateix cos del Bon Mestre, a Jesús tot cencer, Deu y homo, en lo sacrament d' amor. Llevors contempl ab veneració lo Apòstol volgut, S. Joan, qu' acosta son cap al pit de Jesús y demunt ell reposa; ascolta els batechs del Sagrat Cor, beu a doll ple aquella dolgor mística que vessa en son Evangeli, apren los secrets altíssims de Deu, que nigú may ha pogut comprendre y mirantlo ab tendresa queda embadalit, extassiat d' amor.

¿Saps per qué fonch ell l' únich preferit, el qui meresqué del Salvador mercès tan preuades? perque de tots els Apòstols era el qui més l' estimava, era verge, el qui tenia el cor més sençill, més pur, com el d' una palometa blanca. També tu has tengut

(1) Sols per complaure a un dels millors Redactors d' aquexa Revista, mon bon amich, qui de mes pobres composicions ne fa un cas que ja may porán merexer, he consentit a publicar aquesta carta, puix may ho hauria fet, atenent a son carácter privat. Tal vegada aquesta llevoreta, tan mesquina y humil com es, fassa naxer un bon pensament... com se 'n tendria per prou ben pagat son autor!

avuy la mateixa ditxa dels Apòstols: ton cor, nou sagrari, ha dat estatge el primer pich a tot un Deu. També, com S. Joan, estimes a Jesús, també es tendre y sengill ton coret, també es pur, innocent; benehit siga Deu!... també idò com ell has estat apropet de Jesús, has tombat ton front demunt son Cor. ¿No has sentida una dolçor, un pler, un goig sant? era qu' escoltaves els batechs d'aquell Cor: ¿no sentías un desitx, un anhel d'esser més bo, d'estimar-lo més, d'estar sempre més unit ab ell? era sa veu amorosa que 't parlava. ¡Quin goig! quina ditxa! la mateixa de S. Joan; la mateixa dels benaventurats, possehir a Deu! Jo te 'n don l' enhorabona més gran, més sencera, ab tot el meu cor, ab tota la meva ànima! Sian per tu totes les bendicions del cel! En la terra ja no pots tenir ditxa com la d'avuy. Gógala, idò, *alegret ab lo Senyor, recordet sempre y fe grans mercés al Deu que maravelles tan grans per tu n' ha fetes!*

Axis, com lo Apòstol S. Joan, te contemplava avuy dematí. Però ¡quin pensament tant trist! no voldria apenar ta ànima avuy; però ¿qué hi puch fer si mon cor ¡mesquinet! avesat a sufrir, quant alora una flor, prest entre les fulles ja hi destría les espines? si quant cerca alegría totduna li surten a camí les penes? S. Joan va surtir del Cenacle y hagué de pujar al Calvari: fou ben fexuga la tasca qu' hagué de fer demunt la terra; foren cruels y esglayadors els combats, va patir y penar llarga estona, com a bon pelegrí, cercant conçol y repós en lo Cor de Jesús a l' Eucaristía, fins que la mort, dolç somni d'amor, lo va unir per a sempre ab son Deu. També tu, pobre infant, surtirás del Cenacle; haurás de pujar el Calvari de la vida, haurás de combatre ab les passions, tendrás penes y treballs y la mort ferirá ton cor.... Ay trist! Si vols tenir pau, si vols esser deixeble del Bon Mestre, quant abatut per les penes o fatigat per lo treball, s' acal ton front, llevò... fe lo mateix que lo Apòstol, acostet a Jesús y reposa demunt son pit; ascolta lo que 't diga son Cor, puix Ell endolçirá tes penes y 't dará forces per pujar la creu; però ja may oblides que per posar el cap demunt son pit es precis estimarlo molt, tenir el cor pur, sençill, esser, com diu lo Evangeli, sempre infant. Acostet, donchs, a lo altar y reposa damunt son Cor Santíssim y quant acabis la tasca que t' ha senyada, el mateix *qu' alegra ta infantesa, ferá reverdir, com la de l' àguila, ta juventut*, y ab Ell dins ton cor aclucarás tos ulls en la terra y los obrirás per estar sempre unit ab Ell en la gloria.

De l' enhorabona que de bon grat te don fesne bona part a tos Pares benvolguts, de l' enhorabona.... y del concell també. Fesne part a tos bons jermanets y parents, a tots els qui t' estimen: ¡que puga gaudir molts anys el be de Deu!

Al qui fonch ungit per pujar a lo Altar sant y celebrar *els sants misteris* avuy li apar que devem estimarnos encare més, puix un vincle sagrat l' uneix ab lo qui ja s' acosta a lo altar y s' assacia ab les carns puríssimes de lo *Anyell del sacrifici*.... L' orfanet qui 't va pregar que quant estaria el primer pich dins ton cor el Senyor de vius y morts diguesses un *Requiem æternam* per el bon repós de sos Pares, avuy te demana un altre favor: que quant vages a rebre ton Deu la segona vegada lo vulgues rebre de les seves mans y preguis al Senyor sia bon sacerdot ton cosí

Moss. SEGISMÓN.

Al Patrociní de Sant Joseph

La mort d' un devot del gloriós Patriarca

¡Oh com es dolç en l' última agonía, al pecador qui mor ben penedit, tenir l' Espós dolcíssim de María que l' aconsole á son capsal de llit!

¡Joseph es tan bon pare! Quan s' adona de qu' está malaltet un devot seu, se 'n devalla del cel, no l' abandona fins que l' ànima posa en mans de Deu.

Y 'l serveix tot curós. Si l' amargura del patiment li anega l' esperit, ell prou li vessa una esperança pura que calma dins son cor l' aspre neguit.

Li mostra un estol d' àngels, qu' amorosos, á defensarlo están aparellats; li fa sentir los cántichs melodiosos, com efluvis del cel aquí baxats.

Y li fa veure entre rosers y lliris la Reyna celestial del Paradís, que dissipa fantasmes y deliris ab son puríssim, maternal somris.

¡Oh! si veyan axó sos fills plorosos al llit del moridor enrevoltats! Orfanets, no ploreu!... Sereu ditxosos, qu' á Sant Joseph vos dexa encomanats.

No plores, tendra esposa! Prest axugates llágrimes y calma 'l teu dolor, que si trista viudesa es ben fexuga, l' espós feu de Joseph ton protector.

Y Joseph envía àngels per les comes del Líbano sublim, ab copes d' or, á portar bálsems, cordials y aromes d' hon degota la Sanch del Sagrat Cor.

Ab tal unció li cura les ferides que en aquest món va ferse 'l desterrat, y renta aquelles carns esgroguehides del últim rastre que hi dexá 'l pecat.

Si veu Joseph que l' agonía dura y abraza al moridor ardenta set. mana als àngels que porten més dolçura pera calmarli l' angustiós ronquet.

«Anáu, los diu, al hort ahon sesteja la puríssima Esposa dels Cantars; prenéu aygua á la font que hi remoreja entre més flors, en brollador més clar.»

«Voláu també á les terres misterioses hon floren les vinyes d' Engaddí, y en lo celler d' essencies generoses omplume un cálzer d' aromátich vi.»

«Donéu esforç á mon devot, qu' encara no ha fet l' últim suspir; y ab la dolçor de la mel de les flors que té ma vara jo al entretant li adormiré 'l dolor.»

¡Ah! de la mort en l' abraçada freda
tot glaçantse aquell cor se sent feliç;
y sortint d' aquell cos que l' empareda
l' ànima veu obert ja 'l Paradís.

Y 's veu ¡oh gloria! per Joseph vestida
de túnica més blanca que la neu,
qu' á l' ombreta del arbre de la vida
la Mare li texí del mateix Deu.

Veu somriure son Jutge, qui ab dolçura,
estrenyentla á la llaga de son Cor,
li roua de diamants sa vestidura
y li cenyeix al front corona d' or.

Y 'l cos dexant en benehida espera
de vida nova en lo retorn final,
l' ànima cap al cel vola lleugera
de Joseph al auxili paternal.

JOAN AGUILÓ, PVRE.

Al Sr. Batle de Palma

II

«Convencido de que se puede conseguir más por la persuasión que por el castigo, quiero apelar á este medio para ver de obtener cesen de una vez los perjuicios y molestias que con sus travesuras causan al vecindario de Palma, el enjambre de chiquillos que pululan por calles y plazas, adquiriendo hábitos de vagancia difíciles de corregir cuando se llega á la edad adulta.»
(Carta-circular rebuda per el Director de MALLORCA DOMINICAL, dia 19 del corrent.)

Y axò mateix nos digué el Sr. Enrich M. Lladó, de paraula, demostrantnos que havia llegit ab gust els *conseys* que una setmana abans li havíam dirigit desde aquestes columnes.

Amb permís seu y ab lo debut respecte á sa Autoritat y á sa persona, seguirem avuy.

Ell, fent cas d' els articles sobre educació y moralisació dels atlots veyvés, estampats p' els professors D. Miquel Porcel, sobre *La Almudaina*, y per D. Jeroni Castaño, sobre *El Magisterio Balear* (y qualcun per l' infrascrit, en la nostra MALLORCA), se dirigeix als pares, als caps de tallers, als mestres d' escola y als sacerdots pera que li ajudin en tan noble com difícil empresa (a). Ell regoneix que als infants de cases pobres los manca lloch y aire pur per exercitar ses forces físiques y nodrir sos pulmons, respirant llibrement. Ell nos recorda que els nins d' avuy han de ser els homos de demá, y que «si infiltrám en sos tendres cors els principis escrits en les *lleys*, haurem ajudat molt á l' obra de la nostra regeneració». Y torna reclamar *el apoyo de la Prensa* pera que li anunci deficiències.

Sens presumir que 'l nostro aussili li haja de servir gran cosa, per cortesía y per dever le hi oferim.

1.er—Ben a propòsit son els fossos de la Porta de Jesús, si quant juguín á toros no los dexan emprar arréus de bon de veres, ni jugar a cartes, devall es pont, com moltes vegades s' ha vist.

(a) Per pregó que se publicá dilluns passat, y en lo qual verem que també se proposa castigar als mals parlats y als blasfemes.

2.º—Paratjes indicats son els baluards del Socorrador y el bastió de Sant Jeroni, mentres no apedregin ses finestres des Convent, privant á les pobres monjes de viure sens perill dins casa (b).

3.er—Places avinents y espayosas sos les de Sta. Creu, del Progrés, per nins; y les de la Navegació, Sant Francesch, la Glorieta, per nines..... si á ses *niñeres* y dides seques no van á destorbarles aqueixa plaga de soldats mallorquíns y forastés que solen tenir més jochs que el bestiar jove abans de ploure, y conversar obscenament entre mitx de les fletomies més sacrílegas (fins ara sempre impunes). ¡Quina escola per les nines que los poden sentir!

4.º—Bona idea es la de repartir juguetes, estampes y llibrets per enllepolir als atlots y atletes, y que cada diumenje tengan curolla de compareixer á jugar. Però..... ¿sería mala idea (ja que se demana el concurs dels Srs. Rectors y Vicaris) que tenguessin les millors juguetes els qui presentassin, fetxat en lo diumenje prop passat, un *vale* dels Srs. Vicaris ó Rectors, justificant haver assistit á l' explicació de la Doctrina Cristiana.....?

Perque, desenganemnos: si desitjam infiltrar en sos tendres cors *les lleys escrites*, cap de tan fundamental y respectable, com la del *Decàleg* (c).

Per últim: enteném noltros que, qui més poden contribuir al bon éxit del virtuós y humanitari projecte del Sr. Alcalde, son els pares que, per incumpliments de sos devers, dexan abandonats als seus infants, exposantlos tot lo diumenje decapvespre á la perversió dominant dins l' atlotèa palmessana. Els pares, en sa major part, son els responsables de tanta mal criadesa, de tanta insolència y desvergonya com demostren insultant als vells y baldats, als extrangers y als sacerdots. Ja era hora, senyor Batle, d' esvahir aquesta ronya de la nostra capital. Si V. E. ho logra, molt haurá lograt; mir de triar els guardias pera que ab prudencia y zèl cumplescan ses ordes; no desmay en sos bons propòsits; y Deu y sos conciutadans, estiga segur que l' hey agrahirán.

EL DIRECTOR.

¡LLENTIETA NOVELLA!

MALA, qui 'n vol? Llegúm fresch, primerench, sanitós y ben cuytor, que d' una temporada an aquesta banda mos duen a plassa, a carretades, els amos de *Son Orient* * * y els amitjers de *Son Poca-roba nacional*; fruyta grenyal y sense corch, que cada dia mos frega pels morros la prensa oyosa, escabeyada y desenfrehida, orga destrempat y porta-veu del lliberalisme masonich y revolucionari; s' últim esforç de 's cervell democrátich; sa darrera paraula de la ciencia filosófica, en materia de llibertat... que avuy deixaría bicos, boca badada y ab sos cabeys drets als mateixos *inmortals y beneméritos Santos Pares* (!) de les flamants Corts de Cádiz y demás fornés que posa-

(b) Hem tengut ocasió de veure sa trencadissa de teules, y machs com es puny que travessavan dins els porxos.

(c) Hey ha temps per tot. En les iglesies més vehinades als llochs senyalats, podrián els estudiants católics dedicar just mitja horeta á fer dir les oracions més principals. ¡N' hi ha tants de sis á deu anys que non saben paraula!

ren llevat a sa pasterada *polítich-lliberal*, si per breu temps poguessin fer una escapadeta de sa fossa ahont dormen *el somni dels justs* (¡ay quin desbarat!) y los pegás s' humorada, embolicats dins sa blanca mortaya, ¡no 'n faltaría altre! (perque ningú los pogués coneixer) de donar una volteta per dins Espanya, encare que no més fos a *vista de pájaro*. ¡Ell sa cara los cauría de vergonya, empagahits y afrontats de veure lo que ha crescut y goixat sa malahida llevor que sembraren y de sa juguera y delit que duen, a l' hora present, los seus hereus: fiys, fiastres, nets, nebodés y cosins germans.... fins a sa cuarta y quinta generació! Es ben segur que heu donarían totduna a ses cammes, per por de mosques; y més depressa qu' un llamp s' en tornarían a aficarse dins es baúl, amb un retgiró de mort, y sense ganes de sortir may més a *oretjarse* per demunt aquestes terres que abans trepitjaren. Prou los bastaría amb sa mostra, y estich segur que més d' un y més de dos d' aquells cap pares, en un moment de judici (per ventura es primer que tendrian) se pegaría tòchs pes pit o s' estrenyería es cap, dihent amb tò baix y planyi-vol: "¡Es farest aixó! ¡No m' hauría pensat may que ses coses arribassin an aquest punt! ¡Mirau que se son espavilats ferm els nostros descendents! ¡Ni si m' ho haguessin predicat heu hauría cregut! ¡Cá, cá! val més no trobarshi dins aquest ball. Bé es veritat que 'n férem de grosses quant noltros *duyam es calsons*... però, els qui mos son venguts darrera, encare son més llebres correjudes que noltros, molt més agoserats y tenen molta més barra. ¡Ell se 'n parlará qualque día de ses seues *endemeses*, si no los posan brilla!"

Si aquestes bones *presonetes* qu' are la nostre pobre imaginació ha fet sortir una estona de devall sa llòsa; (y mos perdonin qu' hajem duyt l' atreviment fins á desxondirlos en mitx del seu repòs) si aquests *homonets tan entenimentats, quals noms esmaltan les fulles de l' historia pátria*, are se desfarían, com es de suposar, ab aquests plants de llástima y penediment, y uys estorats casi no sabrían donarse conte de lo que passa ¿que porém dir noltros, que ja hi hem posat una mica de call en tot y no tenim sa vista tan estil-lada com ells, qui sabían mirar tan alluny, y com solem dir en bon mallorquí, *axapavan un cabey al ayre*?

No, no 'm don ab cor, per fer sisquiera una sencilla pintura del trist y enutjós estat de coses á que mos ha duyt la moderníssima llibertat; del desgavell que van escampant per tot arreu els masóns, masonisants y demás *aviram* de sa darrera *llocada* progresista. Millor será que vos fassa avinent, lectors volguts, un ben pensat y prou calentet article, que 'm cridá fort l' atenció á un dels darrers números de nostron valent company *La Semana Católica* de Barcelona. Mirau amb quin *salero* nos fa present sa contradicció, despotisme y *truanneries* de aquesta casta de gent en *Mediavilla*, agudíssim redactor de dita revista, á ne qui enviám una estreta aferrada pes coll, per lo bé que se 'n desfá:

«Está visto que estamos en tiempos de libertad y de democracia, no podemos ponerlo en tela de juicio. Que cada uno puede hacer lo que se le *antoje* sin temor de que le cueste algún berrinche el no hacer *lo que debe*, esto tampoco podemos negarlo.

Pero lo que *está visto* y lo que es tan claro como la luz meridiana, es que la libertad de que tanto se blasona y que tau encomiada se encuen-

tra por toda clase de prohombres de los partidos políticos y por toda clase de periódicos, órganos de los mismos partidos, es la libertad para lo malo, para la iniquidad y para el error. Los hechos cantan.

Hay libertad para que por calles y plazas se ostenten pinturas y grabados pornográficos y obscenos, que llevan dentro de sí el veneno mortífero de toda moral y la perversión de la inocente juventud; y *no hay libertad* para que se coloquen sobre las fachadas de las viviendas cristianas las sacratísimas imágenes del divino Corazón de Jesús, Rey verdadero de las almas y que tiene derecho á establecer y perpetuar su reinado en todas partes.

Hay libertad para que en las tribunas del parlamento y de los Ateneos *científicos* se despotrique contra las enseñanzas y derechos de la Santa Iglesia; y *no hay libertad* para predicar en los templos católicos la verdad del Sagrado Evangelio, y para salir á la defensa de las enseñanzas de la misma Iglesia y de sus sacratísimos derechos.

Hay libertad para escribir en periódicos de gran circulación sendos artículos contra las autoridades y personas eclesiásticas, juzgando sus actos y determinaciones sagradas y llevándolas al retortero de la más sañuda y dañina crítica; y *no hay libertad* para contestar á esas acusaciones y desvirtuar esos amaños engendrados por un odio sectario, en los periódicos católicos que la libertad que padecemos consiente, á regañadientes, que vean la luz.

Hay libertad para enseñar en los centros oficiales y en otros que no lo son, toda clase de sistemas perversos y de nocivos errores, que apagan en las almas la fe y apartan de la verdadera Religión; y *no hay libertad* para enseñar en las escuelas de una nación que se dice católica, el Catecismo de la doctrina cristiana; pues se pretende que se mutile y hasta hay quienes piden que por completo su estudio y explicación desaparezca.

Hay libertad para el pillaje, para el escándalo en las calles y las plazas de nuestras poblaciones europeas que así mismas se dicen cultas y civilizadas; y *no hay libertad* para los actos del culto católico, y lo que es más absurdo: hasta se pretende que los ministros del santuario no salgan por las calles ostentando la sagrada librea que los hace aparecer heraldos de Cristo á los ojos de los hombres.

Donde está pues la *libertad* que tanto se carea, si apenas puede hoy uno manifestar que es cristiano, ni con sus palabras, ni en sus escritos, ni en sus hechos y ni siquiera en la manera de vestir? Cuando se nos amordaza si hablamos, se nos persigue si enseñamos y escribimos la verdad, se nos desprecia si protestamos contra el atropello y la injusticia, donde, ¿dónde está nuestra libertad? ¡Ah! La libertad de los católicos en nuestros días es semejante á la que tiene el perro atado á la cadena y está además vigilado, por terrible guardián, que, armado de palo tremendo, observa todos sus actos y movimientos.»

* * *

¿Heu sentit aquest rossinyol? ¿Que trobau an es frit? Cualsevol dirá (y amb rahó) que an es pas que anám y si ses coses no s' encarrilan per un altre vent, ben prest farém bons als francesos, italians y demás revolucionaris d' aquesta casta de llenyám, qui ja fá temps s' ho han tirat tot a

s' esquena, inclús sa mateixa vergonya ... y ¡ja 's sab! qui no te vergonya tot lo mon es seu. An aixó si que li diuen anar alts de barret y fora corda. *Republicans, lliurepensadors, extremes esquèrres* (y *extremes dretes* també, qualque mica, perque aquí hi vé, com l' anell al dit, allò de *todos en él pússisteis vuestras manos*) y tots els demés patriotes consemblants se calçan ses botes dins la nostra malenada Espanya, y, an es pareixe, fan contes de no deixar res per vert. *¿Y les forges vives des pahís? ¿y l' unió dels catòlics?* Are li fan es manech. Está ben vist y provat que sempre mos sobra temps per *posarmós demunt es retelóns*. Aixó de que: *qui ha fet avuy farà demá*, pareix dit aposta pels catòlics espanyols. Mos ni emprén tament com an aquells conís de sa fábula, qui disputant fins a trenta ú y tirantse els trastos pes cap y cabilant fort ferm sobre si eran *galgos ó podencos*, quant s' en teméren els cans ja los varen esser a demunt... y ¡bona nit si 't colgas! Ja no se 'n cantá gall ni gallina. Noltros també, ni més ni pús que 'ls conís de 'n *Iriarte* o de 'n *Samaniego* (fos qui fos) també mos som aturats massa temps en rahons foradades, xerrant á voler y embrutant molt de paper per aclarir y arribar a sebre de prim conte si els d' aquí, ó els de allá d' essá eran blanchs ó negres, virats ó color d' ala de mosca; oblidant sempre lo principal: que *l' unió fa la forga*; que tota guarda, estol, reyne, ó lo que 's vulla, destrogat en partits.... se fon com la boyra y res du de profit... y, amb una paraula, que aixó de entretenirnos á tot' hora en *dimes y diretes* no es més que fum de formatjada, *rentar es cap a s' ase, perdre es temps y es llexiu*.

Deu vulga que entrém una mica en civera (si es que encare hi siém a temps) y fessém entendre a tots els qui are tayan y cusen y se volen fer els amos de ses metles que encare som qualque cosa y que no *hem perduts els papers del tot*. Del contrari... será allò de quatre grapades y ja no se 'n veurá ni la pols. *¿Y llavonses? ¡ah! llavonses* cercarém se cervellera, quant tendrém es cap batut. ¡Pensemhi bé, cavallers! que encare porém fer molt, moltíssim amb l' ajuda de Deu, que no faltará an els homos de bona voluntat.

Per la tayadura y espicis.

ES COSI 'N TEM.

Primavera

¡Qué son d' alegres y encantadors els primers dies de la primavera! ¡Cóm se muda y se trasforma de sòl a rèl tota la naturalesa! S' esboyra el cèl blau, qu' hem vist casi tot s' hivern cubert de nínguls cenrosos, y en el seu bell fons se destrían les altes cingleres de les montanyes, coronades abans d' espesses boyres; les valls y 'ls comellars no están ja tapats de neu o de gelada, y la blanca florida dels ametlers y 'ls cants de l' aucellada y la verdor dels sembrats y l' hermosura de les flors, axí com la seua dolça flayra que per tot arreu s' escampa, nos convidan a disfrutar dels plers innocents de la primavera. Aquest es el temps de les belleses qu' encantan y de les armonies qu' embadalexen nostre esperit; tot sonríu, tot canta, tot floreix. La dolça tonada que refilan els rossinyols per entre el brancatje de les boscuries, la remoreta de les aygues pures y argentades que lliscan per dins

torrentons y rieretes, donant frescor a l' embat y abundor a les conques y planes, y la llum, la calor de vida dels raigs qu' el sòl envía demunt la terra, constituexen un conjunt admirable, encantador...

Contemplém la naturalesa durant el temps de primavera, y aquesta contemplació durá dins la nostra ánima impressions falaguères qu' ens será plahent assaborir.

LLUIS DE T.

“El Buen Obrero”

ESTA nueva publicación, cuyo primer número apareció en Palma, día 8 del corriente, está destinada al fomento de los *Círculos de Obreros Católicos* en Mallorca, obedeciendo sus fundadores á los consejos que nuestro Santísimo Padre León XIII, dirigió á los Prelados españoles con estos términos:

«Yo quisiera que no sólo en cada ciudad y en cada pueblo, sino en cada parroquia hubiese un *Círculo de Obreros Católicos*, en el cual, aparte de otros conocimientos útiles, se cimentasen más en el de la Religión, explicada por celosos sacerdotes. Así aprenderían á cumplir fielmente con los deberes de cristianos, los de la vida de familia, los del trabajo y la industria y los de la vida social, influyendo poderosamente en la moralidad pública y el bienestar común.»

Este periódico, hoy por hoy de cuatro páginas y sin día fijo para su salida, se redacta, se compone y se reparte gratis, satisfaciéndose los gastos de material y tiraje del *fondo* que se confía allegar con donativos voluntarios.

Si los católicos mallorquines se hacen cargo en conciencia de los consejos y deseos del *Papa de los obreros*, no dejarán de ayudar pecuniariamente á esta nueva propaganda que es un medio de enseñar moralizando y de proteger á los buenos trabajadores, cuya inteligencia se cuydan de trastornar con masónico empeño los propagadores de las malas lecturas, los editores y vendedores de periódicos impíos, los calumniadores volterianos, los gaceti-lleros hambrientos que con artera maña divulgan monsergas y oprobios denigrando las más venerandas congregaciones religiosas y los más humanitarios y benéficos institutos. Así pretenden demoler todo orden social, y en nombre de una *moralidad*, que ni los irracionales aceptarían, viven y obran *libremente* metidos hasta el cuello en toda clase de infamias y de prostituciones.

Si en Palma hubiese *verdadero catolicismo práctico*, ya que no se impide vociferar en público la venta de revistas pornográficas y de diarios portavoces del cinismo más desenfrenado y de la pro-cacidad embustera más intolerable en países civilizados, no sólo costearían una gran tirada de *El Buen Obrero*, sino que lo regalarían en los talleres y en los coches del ferro-carril, en los merenderos y en los casinos, en las tiendas, y donde quiera que pudiese ser leído por la clase proletaria; único medio de combatir la propaganda protestante y la inícuca y envilecida prensa sectaria que tantos estragos producen en los pueblos de nuestra isla (*).

(*) Nuestros hermanos católicos de Barcelona nos dan el ejemplo publicando y haciendo repartir millares de los semanarios *El Amigo del Obrero* y la *Hoja Dominical*.

MALLORCA DOMINICAL se felicita de tener un colega de armas tomar, en esta ciudad, dispuesto á imprimir vida y movimiento á los obreros católicos, secundando á la honorable Junta directiva, cuya presidencia se ha encargado al Sr. D. José Latorre; y desde su humilde pobreza, hará un esfuerzo para auxiliar á *El Buen Obrero* y á los obreros buenos.

¡Dios quiera que el nuevo adalid, después de bendecido y confortado por quien corresponda, para el mejor acierto de su empresa, logre interesar á todos los que, por su posición y por sus creencias, están moralmente obligados á sostenerle!

VERAMITA.

CRONICÓ

Día 13.—Reunió de cap-pares polítichs á la Sala per veure com s' ha d' aclarar es censo.

Día 14.—Un dia del Angel de primera per fer els *pan-caritats*.—A Felanitx pareix qu' hey ha hagut guinavetades.

Día 15.—Se noten alguns cassos d' engines.

Día 16.—S' en duen á l' Hospital un homo qu' ha caygut trebayant dins el vapor *Balear*.

Día 17.—Mor el Rvt. Rector de Sta. Eulalia D. Sebastiá Cerdá. (Deu lo tenga en la gloria).

Día 18.—El Sr. Bisbe colá el benefici de la canongía vacant á Moss. Mateu Rotger Pre.

—Mor Moss. Antoni Mateu, Vicari de La Vileta. (Al cel lo vejem.)

—Aparegué el primer número de nostro company *El Buen Obrero*.

Día 19.—Segons llegim en els diaris, pareix que s' Alcalde está disposat á posá polítxó á sa *plaga* d' atlots malcriats que tan de temps fa aguantan els vecins d' aquesta *reposada* ciutat. Ben fet. Ell entre cans y atlots casi no se pot viure... sensa sopegades.

Día 20.—Moss. Mateu Rotger pren possessori de sa nanongía; y

Día 21.—Fa s' entrada á la Seu.

—*Día 22.*—*Tirraam, tram, tram tirraam*. Bando de s' Alcaaldia fent a sebre lo qu' ha disposat per corretgir y evitar tantes faltes y coses mal-fetes per la nostra *plaga* d' atlots. Senyala els llochs hont poren jugar.

Día 23.—Llegim qu' el nostro paisá D. Juan Lluís Estelrich, ha estat nombrat per la Real Academia Espanyola, soci corresponent de la mateixa á Palma.

—Ha vengut de Mahó á bordo del *Vicente Yañez Pinzón* el Capitá General Sr. Loño.

Día 24.—Ha plogut un poch. ¡Ja era hora!

—Ab so correu d' avuy ha sigut trasportat de Madrid el cadáver del jove D. Pere Barceló.

ES CRONISTA

ENHORABONES.—El diumenje passat, dia del Bon Pastor, l' Arxiver diocessá Moss. Mateu Rotger y Capllonch prengué possessori, a la Seu de Mallorca, de la canongía que, després d' oposicions, li ha otorgada la Corona.

Es tan conegut de tot-hom lo diligentíssim es-corcollador de nostres arxius lo celebrat historiador de Pollença, que 'ns creym de sobres escusats de treurer a rotlo sos mérits.

La Redacció de MALLORCA DOMINICAL li envía de cor l' enhorabona.

També l' envía molt coral al M. I. Sr. D. Joseph Miralles, Canonge arxiver, per son nombra-

ment de soci de l' *Academia de Bones Lletres de Barcelona*, y al nou Ecónome de l' Esglesia parroquial de Santa Eulalia, Moss. Mateu Rubí. Tot sia a major gloria de Deu y per be y profit espiritual de les ánimes.

CORRESPONDENCIA

Lluís de T.—Ha agradat ferm sa mostra, que avuy surt á rotlo. Ara que 's temps es bò aprofitarlo, enviaunos trabays... per llarch y deixauvos veure, que vos volem coneixe d' aprop.

Es cosí 'n Tem.—¿Per ahont vos feyau ses sopes aquesta temporada, que no hem sabut noves de vos? Es *llegum* que enviareu mos ha tret de mal de caps. Maldement ara pesqueu á Cabrera, axí mateix poreu pensar en noltros.

P. A. M.—Sentim no poder aprofitar lo vostro, atés es caracte d' aquest setmanari. Tan amichs com abans, y, no vos fassau dolent, enviaunos altres coses..... de les que sabeu fer.

ENTRETENIMENTS

Soluciones á lo del número passat

LOGOGRIF NUMERICH

7—s
26—re
437—nas
7348—sanch
53123—cafre
261234—refrán
2612678—refresch
12345678—Francesch
1234567—francés
123456—France
52348—cranch
7348—esca
132—Far
53—ca
5—c

Gra d' ordi:—N.—Cas.—Nadal.—Sal.—L.

SEMBLANSES MUSICALS

¿En que s' assemblan un piano y una bicicleta?

¿Y una pessa de música ab una cuyna?

¿Y s' ayre *Adagio* ab ses millores de Palma?

¿Y ses notes ab ses colles de coloms?

GRA D' ORDI

Posar lletres en lloch d' aquests punts de manera que cada retxa lletgida horizontal y verticalment diga: sa 1.ª una consonant; sa 2.ª s' acte de tocar; sa 3.ª un nom propi; sa 4.ª un llinatge; sa 5.ª un altre llinatge; sa 6.ª un número y sa 7.ª una consonant

Ses soluciones en el número próxim.

LA INDUSTRIAL

Gran Bazar de mobiliari artístich, tapizería, cristalería, objectes decoratius, etc. etc.—Enfront del Carrer de Sant Nicolau, entre el *Pas d'en Quint* y la *Costa d'en Brossa*.

PRÈUS ECONÓMICHS

LA ROQUETA

DE

D. Pere A. Cetre

Fábrica de tota classe de cerámiques artístiques y de retjoles vernisades y altres objectes ornamentaris y de profit per la construcció d'edificis.—Despatx, carrer de San Miquel.

OBJECTES Y ROBES D'IGLESIA

BAZAR de D. Juan Montaner
Carrer del Sindicat, números, 2 á 10

OBRADOR D' ARGENTERÍA

Dirigit per **D. Jusep Fortesa = Rey**
Mestre Orífice de la Catedral
Carrer de Colón, núm. 23—PALMA

**CASA ESPECIAL PER ESCULTURA RELIGIOSA
ORNAMENTS SAGRATS**

y representant de la fábrica de vidrieras de colors y gravats de

J. AMIGÓ

DE BARCELONA

Plassa d' Antoni Maura número 22

PALMA DE MALLORCA

Se construeixen imatges de sants, en fusta, de primera, segona y tercera classe; com també retaules, sagraris, altars, candalers, cirials, canelobres, sacres y tot lo relatiu á l'ornamentació escultural de les iglesies.

S'hi trobaran també, terns, casulles, capes, estoles, mandils, camis, sobrepel·ligos, ámits, flochs de misal, bonets, galons, cínguls, confeccionat tot ab teles de la tan enomenada fábrica d'els *Fills de M. Susi* de Barcelona.

Casa Grandía Hospedaje para Rdos. Sacerdotes y demás personas católicas, desde 3 pesetas diarias en adelante.

PUNTO EL MÁS CÉNTRICO

Baños Nuevos, 12--2.º--2.º—BARCELONA

Mallorca Dominical

REVISTA BILINGÜE

Este semanario tiene por objeto difundir lectura sana en forma amena y al alcance de todas las inteligencias.

Se sufragan los gastos por medio de suscripciones desde

25 cénts. de peseta mensuales en adelante

ADMINISTRACIÓN: Cadena, 11.

FÁBRICA ANTIGA DE GAS

Sa que mos dugué sa millora d'aquesta llum tan cómoda y neta.

Sa que l'any 1857 triunfá dels seus competidors á sa subasta, porque va fé una rebaixa en el preu de s'alumbrat publich, que aventatjava emb' un 23 per cent s'oferta que els altres feyan.

Y sempre ha cumplit tots els seus compromisos.

Sa que en 40 anys may meresqué de s'Ajuntament sa mes petita amonestació.

Y conta ab sos mes principals centres de consum.

Y de cada día reb mostres de simpatía des publich.

Sa que ven es gas mes barato y ofereix mes ventatjes als seus parroquians.

OFICINAS: *Portella, 16.*